

Múzejné noviny

VYCHÁDZAJÚ PRI PRÍLEŽITOSTI MEDZINÁRODNÉHO DŇA MÚZEÍ

HUMENNÉ, MÁJ 2017

Vážení čitatelia, návštevníci nášho múzea – milovníci umenia, histórie, ľudových tradícií – *Múzejné noviny* vychádzajú pre Vás už po pätnástykrát. Je nám ct'ou zotrvať s Vami v tomto dôstojnom dialógu – prihovárať sa Vám prostredníctvom prezentovaných aktivít a podieľať sa spolu s Vami na udržiavaní a propagovaní nám zvereného kultúrneho dedičstva.

Okrem výskumnej, zbierkotvornej a prezentačnej činnosti – čo sú základné priority fondových múzejných inštitúcií – sa v posledných rokoch usilujeme aj o to, aby sme sa spolu s Vami čo najviac naučili vnímať skutočnú podstatu jednotlivých artefaktov našej histórie, aby sme sa navykli učiť porozumieť kultúrnym hodnotám v kontexte nových spoločenských realít.

Ako múzejní pracovníci si uvedomujeme svoju spoločodpovednosť za to, ako je v spoločnosti vnímaná predovšetkým regionálna história a ako prístupuje verejnosť k ochrane kultúrneho dedičstva. Uvedomujeme si podiel múzeí na prehľbovaní vzťahu verejnosti k historickým hodnotám, ako aj to, že iba múzeum komunikujúce a spolupracujúce so svojim okolím – spoločnosťou v mieste pôsobenia – sa môže vyvíjať a stať sa pre ľudí akceptovateľným a pre ich život potrebným. Svojím dielom informácií o múzejnej činnosti preto chceme prispieť k znalosti histórie i k utváraniu občianskych postojov.

Ak nášmu úsiliu napomohli *Múzejné noviny* a vytvárajú tak spoločný informačný most, potom budeme s odhodlaním pracovať na ich skvalitňovaní nad'alej. Budeme Vás informovať o našich zámeroch, našich úspechoch a očakávať Vás záujem i Vašu priazeň.

Fedič

riaditeľ Vihorlatského múzea

Zdroj: PREFA/Croze&Wir

Ostrov reality v mori ilúzie

Od minuloročného ukončenia prvej etapy rekonštrukcie historickej budovy – sídla Vihorlatského múzea v Prahe o ostrovoch reality – ktorými by mali múzea byť – v mori ilúzie. Základná idea tohto sloganu je výzvou k zod-

Tomuto zámeru zodpovedali niekoľkoročné prípravné práce širokého okruhu odborných a vedeckých odvetví, ako aj samotná realizácia reštaurátorských a stavebných zásahov. Historická budova zámku sa tak oprávnenne stáva informačným prameňom minulosti, z ktorej už nemožno na povrch vyberať útržky imaginárnych príbehov a ľubovoľne ich interpretovať. Zachovalý informačný prameň, v zmysle skutočnej pravdivosti, zároveň zaručuje, že nemožno do reálnych dejín minulosti vkladať neoverené, cudzorodé a umelé artefakty.

Dovolíme si použiť myšlienku múzejníkov Národného múzea v Prahe o ostrovoch reality – ktorými by mali múzea byť – v mori ilúzie. Základná idea tohto sloganu je výzvou k zod-

povednosti za uchovávanie pamäti a jej prezentácie v zmysle reality. Zároveň je apelom pre súčasné múzea usilujúce o svoje oživenie a získanie čo najväčšieho záujmu verejnosti. Predpokladať, že

oživiť múzeum možno iba technologickými výtvarkami (bez dôkaznej hodnoty) – je klamlivé. Práve digitálny svet, ktorým možno zmazať hranice medzi reálnou a iluzórnou históriou, sám zvyšuje hodnotu autentických zbierok – predmetov s nepochybniteľnými a neskresľujúcimi informáciami. Digitálne aplikácie sú nepopierateľne veľkým marketingovým prínosom, avšak nenahraditeľný je iba originálny exponát s historickou pravosťou.

Otvoriť bránu do múzea pre nás preto znamená zachovať historicky pôvodný charakter nami spravovanej kultúrnej pamiatky, ktorá bude nepochybniteľným prameňom informácií o minulosti, o vývoji tunajšieho spoločnosti a bude zdrojom odpovedí na otázky o našej budúcnosti. To ostatné, v akejkoľvek digitálnej kvalite, či v akomkoľvek inom prevedení, je zameniteľné a pre existenciu múzea druhoradé.

Mgr. Vasil Fedič

Sedemsto rokov od príchodu Drugethovcov na humenské panstvo

VYCHOVÁVALI NEAPOLSKÝCH KRÁĽOV

Šľachtický rod Drugethovcov bol francúzskeho pôvodu a s kráľovskou dynastiou Anjouovcov prešli Drugethovi do Talianska. Tento významný magnátsky rod a jeho dejiny sú spojené aj s dobytím Sicílskeho kráľovstva v roku 1267, keď stáli po boku Karola I. z Anjou. Boli kráľovskými rytiermi a zbrojnošmi. Od roku 1271 sa stali majiteľmi panstva na území mesta Averze a boli aj anjouovskými kastelánmi. Príslušníci rodu Drugeth používali status dvoranov kráľovského dvora v Neapole a drugethovskí muži aj so svojimi manželkami desaťročia vykonávali dôverné služby pre členov panovníckeho rodu. Ich úlohou na kráľovskom dvore bola výchova neapolských nástupcov na trón. Deti Drugethovcov vyrastali na kráľovskom dvore spolu s nástupcami na neapolský trón. Tieto dôverné priateľstvá pretrvali v niektorých prípadoch až do dospelosti a panovníci si ich vyberali za spoločníkov a dôverníkov aj v čase svojho panovania.

Pečať Filipa I. Drugetha, 1318

NA CESTE K UHORSKÉMU TRÓNU

V roku 1300, krátko pred smrťou kráľa Ondreja III. a vymretí Arpádovského rodu, prichádza do Uhorska na uvoľnený trón sotva dvanásťročný budúci kráľ Karol Róbert z Anjou. Za jeho spoločníka bol v družine rytierov určený aj Filip Drugeth. V nasledujúcom období bol Filip účastníkom takmer všetkých Karolových ťažení. Zohral významnú úlohu pri Karolovom nastolení na uhorský trón a upevnení moci.

Po niekoľkoročnom období prebiehajúcich bojov o trón, podarilo sa Karolovi Róbertovi s pomocou svojich verných poraziť v bitke pri Rozhanovciach (1312) mocný východoslovenský rod Omodejovcov. V tom čase patril k družine panovníka aj majiteľ Humenného a priľahlých hradov Peter Petěň, ktorého panovník odmenil titulom hlavného župana Zemplínskej a Užskej stolice. Avšak už v roku 1317 stál Peter Petěň na strane vzbúrených šľachticov vedených oligarchom Boršom Holým. Vzbúrenci v Zemplínskej, Boršodskej, Sabolčskej, Biharskej, Užskej a Satmárskej stolici otvorene vystúpili proti panovníkovi, pretože šľachticom nepriznal právo na majetky, ktorých sa zmocnili počas obdobia feudálnej anarchie. Prípravy na povstanie vyvrcholili v roku 1317 stretom povstaleckých vojsk a panovníka v Debrecíne. Vzbura skončila ich porážkou a Peter Petěň, ako jeden z hlavných účastníkov povstania, bol zbavený všetkých majetkov a prinútený utiecť do vyhnanstva, kde aj zomrel. Po tejto vzbure sa naplno upevnila panovníkova moc aj v Zemplínskej stolici. Skonfiškovaný majetok Petra Petěňa daroval Karol Róbert Filipovi Drugethovi.

Prvá písomná správa o Drugethovcoch na humenskom panstve pochádza práve z roku 1317. V donačnej kráľovskej listine sa spomína Humenné ako súčasť majetkov, ktoré kráľ Karol Róbert z Anjou odňal Petrovi Petěňovi a daroval ich Filipovi I. Drugethovi (listina sa zachovala ako regest v elenchu listín Drugethovskej rodiny z 19. storočia). Filip I. Drugeth ako verný spoločník kráľa Karola Róberta z Anjou získal v Uhorsku za svoje služby obrovské majetky. Po posilnení Karolovej kráľovskej moci daroval kráľ Filipovi v období rokov 1315 – 1320 severovýchodné časti štátu.

PRVÝ NA HUMENSKOM PANSTVE

Filip I. Drugeth bol rytierom. Jeho uhorskú anabázu môžeme sledovať od kráľovského obliehania Šarišského hradu v roku 1312, ktoré bolo prológom k rozhodujúcej bitke pri Rozhanovciach. Hlavným prameňom pre bohatú Filipovu biografiu je listina z roku 1317 vydaná ako darovacia listina pre šarišskú pohraničnú pevnosť Plaveč. V nej sa Karol Róbert vyjadril o Filipovi, že je „znalcom vojenských skutkov“. Svojimi rytierskymi schopnosťami vynikal nad ostatnými a v mene kráľa organizoval na severovýchode štátu v druhom desaťročí 14. storočia silnú armádu, v čele ktorej bojoval viackrát proti najsilnejšiemu oligarchovi Matúšovi Trenčianskemu, ako aj proti Petrovi Petěňovi mladšiemu.

V roku 1317 sa Filip stal spišským a abovským županom. V rokoch 1322 – 1324 bol kráľovským pokladníkom a od roku 1323 palatínom. Vďaka svojmu pôvodu a spoločenskému postaveniu mohli Drugethovi pomerne ľahko vplyvať na šírenie západnej rytierskej kultúry a vnieť nový spôsob života medzi novú aristokraciu vyšehradského dvora. Počas svojho pôsobenia v službách kráľa získal Filip I. Drugeth významné spoločenské postavenie, z ktorého ťažili aj ďalšie generácie Drugethovcov.

Samotnému Filipovi sa za jeho služby dostalo mimoriadneho privilégia – po svojom skone bol pochovaný v kostole s hrobkou uhorských panovníkov v Bazilike presvätej Bohorodičky v Stoličnom Belehrade. Na rovnakom mieste bol neskôr pochovaný aj sám Karol Róbert z Anjou. Tento prejav panovníkovej priazne bol unikátny, nakoľko pochovávanie veľmožov na rovnaké miesto ako panovníka nebolo obvyklé.

Filip Drugeth zomrel v roku 1327 ako tridsaťdeväťročný bez mužského potomka (jediná dcéra Klára sa vydala za Ákosa Mikosfiho). Panovník preukázal svoju priazeň voči Drugethovcom aj po smrti Filipa Drugetha. Krátko pred Filipovou smrťou povolal panovník do Uhorska Filipovho brata Jána. Po bratovej smrti zaujal jeho miesto poradcu kráľa Karola Róberta. Od roku 1329 bol palatínom a sudcom Kumánov. V lete roku 1327 sa Filipov synovec, Jánov syn Viliam stal dedičom Filipovej pozostalosti.

VIAC NEŽ TRI STOROČIA V HUMENNOM

Na základe dobových prameňov aj odbornej literatúry môžeme konštatovať, že s príchodom Filipa I. Drugetha sa Drugethovi stali významnými zemepánmi Humenného na viac ako 300 rokov. V tomto roku si historiografia pripomína aj 333. výročie smrti Žigmunda Drugetha, ktorým v Humennom vymrel rod Drugethovcov na humenskom panstve.

V odbornej literatúre sa stretávame s rôznym datovaním smrti Žigmunda, a to 14. februára 1684 alebo už spomínaného 19. apríla 1684. V oboch prípadoch však miesto úmrtia je Užhorod. Stretáme sa aj s teóriou, ktorá tvrdí, že Žigmund Drugeth bol popravený Imrichom Thökölym v Košiciach za zradu. Posledný z rodu Drugethovcov na humenskom panstve zomrel ako dvadsaťsedemročný bez mužského potomka. Žigmundom na humenskom panstve i v Uhorsku vymrel rod po meči (v roku 1691 zomrel aj korbavský biskup Valent Drugeth, ako posledný príslušník rodu). Vlastníkmi obrovských majetkov sa stali dcéry Žigmunda Drugetha, Juliana Terézia vydatá za grófa Althana a Klára vydatá za grófa Zichyho. V rodovom sídle Drugethovcov na humenskom zámku sa zachovali vyobrazenia Juraja I. Drugetha a dvoch dcér Žigmunda Drugetha. Rodový erb Drugethovcov nad portálnou časťou zámku víta dodnes návštevníkov Vihorlatského múzea v Humennom.

Posledný používaný erb rodu Drugeth na humenskom panstve

Mgr. Zuzana Koščová

Reštaurovanie unikátnych nástenných malieb v komnatách humenského zámku

Jedna z najvýznamnejších interiérových úprav humenského zámku pochádza z druhej polovice 18. storočia. Jej iniciátorom bol syn Františka Csákyho a jeho manželky Anny Márie Štefan XIV. Csáky. Podľa dochovaných správ bol upravený interiér sally tereny (z ktorej sa pravdepodobne vychádzalo priamo do záhrady na západnej strane zámku) a prilahlé miestnosti, neskôr označené ako Čínsky salón, Numizmatický kabinet (Ornamentálna izba), Izba Márie Terézie a Izba uhorských kráľov (Jedáleň v paláci).

Zreštaurovaná časť výzdoby medziokenného priestoru s detailom znázorňujúcim oslavu svätostefanskej koruny nesenej dvomi anjelmi

hann Schmidt (1718 – 1801), či však výzdobu aj sám realizoval, nevieme. Avšak, pôvodný zámer vytvoriť portréty uhorských kráľov priamo na omietku sa nepodaril. Majster maliar zistil, že je nekvalitná a nemôže na nej pracovať. Bolo rozhodnuté, že autor vytvorí namiesto toho obrazy s portrétmi jednotlivých panovníkov. Tak vznikla séria obrazov na plátne a dreve – spolu 15 veľkých obrazov a 15 malých medailónov. Autor sa inšpiroval dielom Františka III. Nádašdyho z roku 1664 (kniha sa zachovala, čo je pre nás výhodou, pretože bustu Ľudovíta I. je potrebné úplne zrekonštruovať). Náročného reštaurovania sa ujal akademický maliar a autorizovaný reštaurátor Ľubomír Čáp.

I keď ide o maľby na plátne, sú realizované technikou secco. Prvým krokom bola výroba nových podrámov, nažehlenie obrazov na nové plátno a napnutie plátna na podrámy. Potom nasledovalo odstránenie depozitov špiny, prachu

Farebná história v Izbe uhorských kráľov

Z tejto neskorobarokovej úpravy sa dodnes zachoval vzácny komplex štyroch miestností s ojedinelými iluzívnymi nástennými maľbami európskeho rozmeru. V rokoch 1993 – 1996 zreštaurovalo múzeum v spolupráci so Štátnymi reštaurátorskými ateliérmi Bratislava, stredisko Levoča interiér Čínskej izby a Izby Márie Terézie. Vďaka príspevku z grantového programu Ministerstva kultúry SR boli v roku 2010 ukončené reštaurátorské práce v Ornamentálnej izbe. Reštaurovanie unikátnej interiérovej výzdoby v Izbe uhorských kráľov prebieha od roku 2011 s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky a Fondu na podporu menia SR.

Koncept zachovanej iluzívnej výzdoby jednotlivých miestností humenského zámku zodpovedá nielen dobovým módnym vplyvom, ale predovšetkým tradičnej rodovej vernosti uhorskému právu a cisárskemu majestátu. Izba uhorských kráľov predstavuje galériu všetkých panovníkov od Štefana I. (uhorský kráľ od roku 1000) až po Máriu Teréziu (cisárovná 1740 – 1780, uhorská kráľovná od roku 1741). Jednotlivé portréty sú znázornené v podobe medailónov. Na stenách oválnych, na spodnej časti ozdobených, s prekríženými festónmi, pod ktorými je tabuľka s údajmi o panovníkovi. Na strope je personifikácia uhorského súdnicstva v podobe sediacej ženy s atribútmi (váhy dobra a zla, kniha zákonov, meč trestajúci zlo, jasnozrivé oko atď.). Na stenách boli použité ako podklad platené tapety a stropná maľba je priamo na omietke. Miestnosť s rozmermi 6m x 7m x 4m predstavuje výzdobu na ploche 60,5 m².

Zadanie na realizáciu dekorácie získal Martin Jo-

a rôznych premalieb z povrchu malieb, fixovanie spráškovatelej farebnej vrstvy, upevnenie uvoľnených častí podkladu a farebnej vrstvy. Ďalšie kroky predstavuje vytmelenie poškodených častí podkladu, výtvarné scelenie poškodených častí farebnej vrstvy a záverečná fixáž.

Po nedávnej obnove rozsiahlej stropnej maľby pokračuje reštaurovanie ďalších nástenných častí. Zreštaurovaný medziokenný priestor má od zvyšku výzdoby miestnosti odlišné stvárnenie – stredová obdĺžniková plocha je orámovaná zavesenými festónmi, medzi ktoré sú vkladané erby jednotlivých častí Uhorska. Maľby v tomto priestore boli najviac poškodené v jeho spodnej časti. Takmer na 90 percent bol poškodený a následne reštaurovaný aj iluzívne maľovaný sokel. Narušená bola aj kompozícia festónov s maskami a erbovými znakmi v dolnom vodorovnom páse. Viditeľné je aj množstvo neodborných retuší a premalieb. Pri reštaurátorských prácach bola v sokli odkrytá dutina slúžiaca na vyhrievanie tohto priestoru a rezonančná trubica vedúca v stene so vstupnými otvormi, ktoré tvoria ústa masiek.

V ďalšom kroku budú reštaurované obrazy na plátne s medailónmi jednotlivých panovníkov. Vďaka odborným reštaurátorským zásahom, ako aj výnimočnej zachovanosti a komplexnosti ikonografického programu s didaktickými črtami je Izba uhorských kráľov vo Vihorlatskom múzeu v Humennom zaradená medzi unikáty interiérovej výzdoby zachovanej na našom území.

PhDr. Ivana Strakošová

Galériu uhorských panovníkov uzatvára Mária Terézia

Pozvánka do galerijných a výstavných priestorov Vihorlatského múzea

V tomto roku si nielen európska verejnosť pripomína 300. výročie narodenia najvýznamnejšej panovníčky svojej doby, ktorá sa do politických, hospodárskych i kultúrnych dejín zapísala ako slávna Tereziánska epocha. Mária Terézia bola uhorská a česká kráľovná z rodu Habsburgovcov a rakúska arcivojvodkyňa. Plným titulom bola Mária Terézia, cisárovná Svätej ríše rímskej nemeckého národa, Kráľovná Uhorska, Česka, Chorvátska a Slavónska, arcivojvodkyňa Rakúska, vojvodkyňa Parmy a Piacenzy a veľkovoľdkyňa Toskánska ako jediná žena na českom tróne.

Mária Terézia sa narodila 13. mája 1717 vo Viedni. Pragmatickou sankciou svojho otca Karola VI. nastúpila na trón v Uhorsku a ďalších krajinách monarchie. Po otcovej smrti v roku 1740 sa stala panovníčkou a korunovaná bola v Prešporku (Bratislave) dňa 25. júna 1741. Panovala až do roku 1780 a od roku 1765 sa stal jej spoluvládcom syn Jozef II.

Ako pripomienka najvýznamnejšej panovníčky reforiem osvieteného absolutizmu sa vo Vihorlatskom múzeu v Humennom nachádza v priestoroch umelecko-historickej expozície v sérii maľovaných miestností aj Izba Márie Terézie. Túto miestnosť, ako aj ďalšie tri maľované miestnosti dal v zámku zhotoviť Štefan XIV. Csáky, ktorý bol synom Anny Márie, rodenej Zichyovej a Františka Csákyho. (Portrét Márie Terézie sa nachádza aj v galérii uhorských panovníkov v Izbe uhorských krá-

Po stopách slávnej tereziánskej epochy

Vyobrazenie triumfálneho sprievodu panovníkov – Márie Terézie a Jozefa II. v Izbe Márie Terézie a portrét kráľovnej v galérii panovníkov v Izbe uhorských kráľov

lov na prízemí umelecko-historickej expozície múzea). Izba Márie Terézie je prechodová miestnosť s oktogonálnym pôdorysom, ktorá predstavuje akýsi komunikačný uzol medzi priestormi prízemného západného krídla zámku. V rohoch stien sú skryté výklenky so vstavanými skriňami. Ich jednokrídlové dvere sú potiahnuté plátnom a plochu zdobí iluzívny rám pre portrét. Plochy stien sú celé pokryté maľovaným iluzívnym ornamentom a figurálnymi kompozíciami. Nad dverami sú pozdĺžne kazety s figurálnymi motívmi korunovačných a slávnostných sprievodov cisára Jozefa II. (1764 Frankfurt nad Mohanom), pápeža Klementa IV., Františka Lotrinského a Márie Terézie v roku 1741. Strop zdobí iluzívna kazeta ovenčená závesným festónom, v zrkadle ktorej je namaľovaný triumfálny sprievod panovníkov – Márie Terézie a Jozefa II. Maliarska výzdoba Izby Márie Terézie vznikla pravdepodobne okolo roku 1773. Nasvedčujú tomu viaceré historické fakty, ktoré sú zachytené na nástenných maľbách.

Koncept zachovanej iluzívnej výzdoby jednotlivých miestností humenského kaštieľa zodpovedá dobovým módnym vplyvom, predovšetkým tradičnej rodovej vernosti uhorskému právu a cisárskemu majestátu. Ikonografia v Izbe Márie Terézie mnoho prezrádza aj o osvietenскеj orientácii a sympatickým ideám Štefana XIV. Csákyho k panovaniu Márie Terézie a Jozefa II.

Mgr. Zuzana Koščová

Odkrývanie histórie

Na dobovej snímke sa nachádza interiér jednej z dámskych miestností humenského zámku. Snímka pochádza z albumu rodiny Andrassy – posledných majiteľov zámku z obdobia druhej polovice 19. storočia. Miestnosť je vybavená látkovým tapetovým materiálom s pravdepodobne bielo-zeleným kvetinovým vzorom. V podobnom dekoratívnom ladení dopĺňal miestnosť biely nábytok a ostatné bytové doplnky. V pôvodných pomeroch sa v miestnosti nachádzalo veľkorozmerné zdobené zrkadlo (na snímke vľavo).

V súčasnosti sa z pôvodného interiérového vybavenia zachovala časť nábytku tvoriaceho zariadenie podlažnej miestnosti v západnej časti objektu, v takzvanom dámskom zámokcom krídle. Snahou múzea je na základe dobových fotografií prinavrátiť jednotlivým miestnostiam svoju pôvodnú historickú vernosť z obdobia konca 19. storočia. **JF**

Výstava porcelánu

Nástup novej múzejnej sezóny v Galerijnej sieni Oresta Dubaya Vihorlatského múzea v Humennom otvára atraktívna výstava porcelánu zo súkromnej zbierky zberateľa Ing. Mirona Mihaliča. Milovníkom jemného umenia, ktoré sa vo svojej ušľachtilej podobe rozšíriло v 18. storočí z Viedne, ponúka múzeum ukážky porcelánových figurálnych diel, vázy, dózy a rozmanité jedálenské súpravy.

Tvarovo a farebne rôznorodé vystavované ukážky porcelánu predstavujú časť rozsiahlej zbierky z územia niekdajšieho Československa, Uhorska, Rakúska, ale i vzdialenejšieho Anglicka a exotickéj Číny. Výstava vo Vihorlatskom múzeu potrvá do konca mesiaca júl 2017. **JF**

Múzejné návraty v odkaze významných rodákov

Pripomíname si 100. výročie narodenia priekopníka historickej archeológie PhDr. Belo Polla, DrSc.

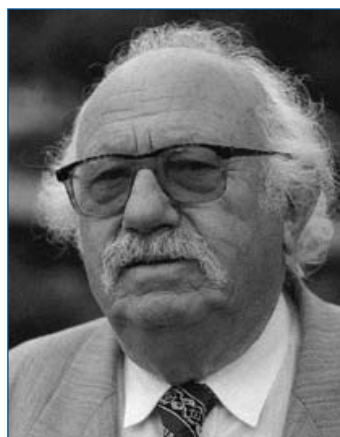
V tomto roku si pripomíname 100. výročie narodenia významného slovenského archeológa a historika Belu Polla. Počas rozsiahlej rekonštrukcie humenského kaštieľa v roku 1964 podal práve objav Belu Polla dôkaz o starobylosti objektu. V rámci výskumných prác objavil B. Polla v pivničných priestoroch historickej stavby zvyšky staršieho muriva patriaceho stredovekému hradu v Humennom – pôvodne blokovej stavbe obohnanej vodnou priekopou.

Belo Polla sa narodil 12. apríla 1917 v Humennom. V rodnom meste absolvoval ľudovú školu, v Michalovciach gymnaziálne štúdiá. V roku 1937 sa zapísal na Filozofickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, odbor slovenský jazyk – dejepis. Už v roku 1940 vyšla jeho vedecká prvotina „Archív slobodného kráľovského mestiečka Slovenskej Ľupče“. Vedeckej činnosti sa začal venovať v roku 1942 ako pracovník Archívu Ministerstva vnútra, pričom sa zamerával na výskum národnostnej otázky v Uhorsku 19. storočia. Krátkou epizódou bol post profesor slovenčiny na Učiteľskej akadémii v Bratislave (1944 – 1945).

V roku 1945 prešiel Belo Polla pracovať na Historický odbor Matice Slovenskej v Martine, kde pôsobil do februára 1948. Po pre-

pusení sa zamestnal ako archivar v oblastnej pobočke Poľnohospodárskeho archívu v Košiciach. V roku 1950 bol uväznený a odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 18 mesiacov a neskôr na ďalších 10 mesiacov za údajnú protištátnu činnosť. Po prepustení zásluhou Dr. Jána Pástora nastúpil do pobočky vtedajšieho Štátneho archeologického ústavu v Košiciach. A tu kdesi sú aj korene jeho práce ako archeológa. Svoj krst absolvoval na výskume pohrebiska zo staršej doby bronzovej v Strede nad Bodrogom (1954-1955). Postupne však inklinoval k výskumu stredoveku a stal sa priekopníkom novej disciplíny – historickej archeológie.

Od roku 1961 až do roku 1986 (odchod do dôchodku) pôsobil ako vedecký pracovník historicko-archeologického oddelenia

Slovenského národného múzea v Bratislave. Kuriozitou jeho života je fakt, že k obhajobe titulu doktora historických vied mohol pristúpiť až v roku 1992 na Historickom ústave SAV vo veku 75 rokov.

Ako archeológ trávil každý rok v teréne. Preskúmal množstvo lokalít na Slovensku, ale stále sa vracal hlavne na jeho východ. Na jeho výskumoch vyrastali generácie ďalších (medzi nimi aj autorka tohto príspevku). Z najvýznamnejších preskúmaných lokalít uved'eme zaniknutú osadu na Spiši – Zalužany, hrad Kežmarok, hrad Bratislava, sakrálny objekt a kláštor v Nitre – Pá-

rovce, Hrabušice – Zelená hora, zaniknutá osada Milož (k.ú. Spišský Hrušov), Bratislava – Západné suburbium (Podhradie - výskum pri výstavbe mosta SNP), Krásna nad Hornádom. Okrem výskumov sa neúnavne venoval 25 rokov aj práci pri redakcii a zostavovaní Zborníka SNM – História a 15 vydaní edície Fontes SNM. Jeho bibliografia predstavuje viac ako 400 vedeckých štúdií, článkov, statí a recenzií a niekoľko monografií venovaných výsledkom výskumov. Okrem iného napríklad aj knihu Hrad a kaštieľ na východnom Slovensku (1980), v ktorej opisuje aj kaštieľ v Humennom. Ako posledná mu v roku 1996 vyšla kniha Archeológia na Slovensku v minulosti.

Za jeho prácu sa mu dostalo napokon aj mnoho ocenení. V roku 1992 Belovi Pollovi udelilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky Cenu Andreja Kmeťa, v roku 1995 jeho celoživotné dielo ocenila Slovenská akadémia vied Zlatou čestnou plakietou Ľudovíta Štúra. V septembri 1997 mu jeho rodné mesto udelilo čestné občianstvo. Belo Polla zomrel 16. augusta 2000 v Bratislave.

PhDr. Ivana Strakošová

Jozef Kornucik – slovenský Picasso

Akademický maliar Jozef Kornucik sa narodil 20. januára 1938 v Snine. Umelecká a laická spoločnosť jeho doby ho nazývala slovenským Picassom. Svoje štúdiá započal v päťdesiatych rokoch na Strednej umelecko-priemyselnej škole v Bratislave. Neskôr študoval na Vysokej škole výtvarných umení na oddelení monumentálnej maľby u profesora Matejku. Po ukončení v roku 1964 sa usadil v Košiciach.

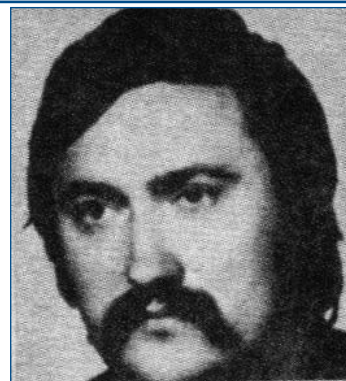
Zhruba v roku 1967 vytvoril cyklus kresieb uhl'om a kombinovanou technikou pre svoju výstavu vo Východoslovenskej galérii v roku 1969, ktoré nesú názov Záznamy 1 – 60. V jeho tvorbe prevládala voľná maľba, ale zasiahol aj do monumentálnej tvorby architektúry, čo sa týka rôznych prác textilnej tvorby, keramiky, betónu, leptaného skla a podobne. Koncom šesťdesiatych rokov využíva v tvorbe techniku striekania pištoľou, airbrush, kedy typický maliarsky ru-

kopis takmer vylučuje. Na začiatku sedemdesiatych rokov sa začal venovať krajinomaľbe, ako ju on nazýval, ale skôr to bola určitá krajina jeho duše.

Pre autorovu maľbu je charakteristická geometrická abstrakcia, kresba je typická rýznym expresívnym rukopisom, hlavne čo sa týka uhl'a, s ktorým pracuje. Využíval veľké farebné plochy s dominantnou čiernou farbou. Nebál sa prezentovať pocity cez svoje ruky na veľkorozmerné plátna pokryté dynamickými líniami a čistých a

kontrastných farieb, ako v rokoch 1966 až 1968 na cykle veľkých geometrií. Svoje diela často nesignoval, preto je pravdepodobne na svete ešte niekoľko jeho diel nepoznaných. Už počas študentských čias Kornucik vyčnieval svojím talentom z radu. Dôkazom je katalóg výstavy VŠVU Monumentálna maľba a architektúra 1960 – 1965, kde má Kornucik spomedzi všetkých vystavujúcich najväčší počet diel.

Ako tridsaťdeväťročný sa v roku 1976 stratil a pátranie po ňom

Ľudový tanec, linorez, tlač, papier 1975, 31 x 82 cm

bolo neúspešné. Preto Mestský úrad v Košiciach ustanovil deň 21.1.1977 ako deň jeho úmrtia. V tomto roku si pripomíname štyridsať rokov od úradnej smrti tohto výnimočného umelca, ktorého tvorba je dodnes nadčasová. Vihorlatské múzeum v Humennom v roku 2012 v spolupráci s Tatranskou národnou galériou usporiadali vo výstavných priestoroch zámku výstavu Dimenzie Jozefa Kornucika, kde si verejnosť mala možnosť pozrieť viac než sedem desiatok diel z jeho bohatej tvorby.

Mgr. Aneta Hafincová

Ukončenie prvej etapy rekonštrukcie exteriérov kultúrnej

Zdroj: PREFA/Croce & Wir

Prekročif hranice

Vľavo západná časť zámku s novoobjavenými strieľňami, oknami a sgrafitovou výzdobou, vpravo nočná podoba osvetleného zámku

pamiatky – sídla Vihorlatského múzea v Humennom

Základy renesančného zámku v Humennom pochádzajú z obdobia 14. storočia. Rozsiahlu rekonštrukciu kultúrnej pamiatky – sídla Vihorlatského múzea v Humennom začal Metrostav, a. s., Praha dňa 21. mája 2015. Projekt sumou 2 milióny 620 tisíc eur finančne zastrešil Prešovský samosprávny kraj, zriaďovateľ Vihorlatského múzea. Rekonštrukčné práce sa riadili detailnou projektovou dokumentáciou vychádzajúcou z komplexného reštaurátorsko-architektonického a historického prieskumu.

V rámci rekonštrukcie zasiahla sanácia muriva takmer 95 percent obvodovej plochy štvorkrídlového historického objektu s priemernou hrúbkou múrov jeden a pol metra. Priemerná dĺžka múrov monumentálnej stavby dosahuje 74,11 metra a výška 9,5 metra. Nárožné bastióny a vstupná veža sa vypínajú do výšky takmer 16 metrov. Výškové práce predstavovali sanáciu a zateplenie podkrovia na ploche 2 760 m². O výbere strešnej krytiny v podobe tmavého hliníka na ploche takmer 4 500 m² rozhodovali nosnosť strešného krovu, klenieb a samotnej stavby. Komplexná rekonštrukcia obvodových fasád s rozlohou takmer 3 000 m² prebiehala v záujme zachovania historického vzhľadu objektu v reštaurátorskom režime. Zahŕňala renováciu balkónových častí, kamenných ríms, otvorov strielní, okenných šambrán, 123 okenných rámov a mreží, obnovu balustrád, podstavcov sóch pred hlavným vstupom a všetkých historických architektonických prvkov.

Prvú etapu rekonštrukcie renesančného zámku zavŕšilo osadenie novej drevenej brány s historizujúcim vstupným padacím mostíkom v portálnej časti kaštieľa. Historická stavba získala v severnej a západnej časti s novoobjavenými strielňami, oknami a sgrafitovou výzdobou renesančný charakter. Južná a východná časť kaštieľa si uchováva mladší historizujúci profil. Súčasťou ukončenia prvej etapy rekonštrukčných prác koncom mája

Zrekonštruovaná hlavná južná časť zámku s bohatou architektonickou výzdobou a východná časť s obnoveným nárožným balkónom

času – pre budúce generácie

2016 bola inštalácia nočného osvetlenia objektu systémom e-Save pre inteligentné ovládanie nastavenia osvetlenia spoločnosťou SLOS Banská Bystrica. Moderné LED technológie s energetickou úspornosťou, vysokou svietivosťou, dlhou životnosťou a zabudovanými senzormi pohybu boli v rámci Slovenka komerčne nasadené prvýkrát práve pri osvetlení zámku v Humennom.

Pokračovanie obnovy kultúrnej pamiatky v druhej etape predpokladá reštaurovanie vnútorných fasád nádvorja, vrátane obnovy architektonických prvkov, úpravu plochy nádvorja, obnovenie kamennej bosáže a vnútorného balkóna. Stavebné a reštaurátorské zásahy na objekte historickej stavby v poslednom desaťročí naplňujú zámer prinávratenia historickej pravosti kultúrnej pamiatky z obdobia poslednej prestavby z konca 19. storočia. Už dnes dosahuje toto architektonicky vzácne dielo status muzeálne a z hľadiska kategorizácie historických objektov sa renesančný kaštieľ u laickej i odbornej verejnosti uchádza o zámocký titul.

Mgr. Vasil Fedič

Slávnostné ukončenie prvej etapy rekonštrukcie zámku. Sprava Ing. Martin Plich (Metrostav, a.s., Praha), MUDr. Peter Chudík (predseda PSK) a Mgr. Vasil Fedič (riaditeľ Vihorlatského múzea)

Múzejné projekty k zachovávaniu bohatej duchovnej Karpatská kraslica 2017 – 25 rokov tvorivosti, bohatosti tradícií a spolupráce

Jubilejným 25. ročníkom výstavy veľkonočných kraslíc si Vihorlatské múzeum v tomto roku pripomenulo obdobie zrodu a vývoja novej múzejnej tradície, ktorá sa stala základom bohatej zbierky kraslíc, ako nenahraditeľnej múzejnej kolekcie s historickou pamäťou. Veľkonočné kraslice z krajín karpatského regiónu sa v priebehu dvadsiatich piatich rokov trvania podujatia stali výrazným symbolom úsilia o zachovávanie bohatej duchovnej tradície obyvateľstva a osobitosti regiónu.

Počas otvorenia výstavy – vľavo riaditeľka Národného múzea Ľudového umenia v ukrajinskom meste Kolomyja Jaroslava Tkačuk, vpravo riaditeľ Vihorlatského múzea Vasil Fedič

Otvorenie výstavy sa konalo za účasti zástupcov partnerských kultúrnych inštitúcií z Poľska a Ukrajiny, zástupcov Prešovského samosprávneho kraja, predstaviteľov samospráv regiónu, účastníkov súťažnej prehliadky a hostí. V aktuálnom ročníku medzinárodnej súťažnej výstavy kraslíc sa na pôde múzea predstavilo vyše stodesať autorov z takmer všetkých regiónov Slovenska. Treťinu vystavovateľov tvorili autori z Ukrajiny, Poľska, Maďarska a Česka. Viac než tisíc vystavovaných kraslíc prezentovalo ukážky najstarších tradičných i novších techník zdobenia veľkonočných kraslíc, ktoré sa uchovali a naďalej sa vyvíjajú v jednotlivých oblastiach karpatského regiónu. Záštitu nad podujatím prevzal predseda Prešovského samosprávneho kraja MUDr. Peter Chudík. Podujatie podporil z verejných zdrojov Fond na podporu umenia.

Príbeh kraslice

Múzejný projekt Karpatskej kraslice so svojou historickou minulosťou i prítomnosťou symbolizuje príbeh „historického prameňa“ a jeho vstup do tvorby verejného života. Karpatská kraslica sa v priebehu svojho pôsobenia stala vďaka odhodlaniu a zánietenosti mnohých zainteresovaných autentickým prameňom regionálnej histórie.

Genéza vzniku podujatia vychádza z podstaty múzejného poslania – skúmať, uchovávať a prezentovať hmotné doklady o vývoji človeka a prostredia. Vihorlatské múzeum s hrdosťou buduje projekt Karpatskej kraslice s významom pre pocit príslušnosti k miestu a naplňa svojim dielom úlohu v kultúre regiónu a rozvoji lokálneho patriotizmu. Aj preto získali múzejné kraslice nové symbolické poslanstvo. Nový rozsah dosiahla výstava kraslíc v našom múzeu v čase, keď myšlienkovy i hmotne prekročila hranice Slovenska a stala sa výstavou s medzinárodným rozmerom a poslaním.

Myšlienka uchovávanía tradície zdobenia kraslíc stála na začiatku medzinárodnej spolupráce kultúrnych inštitúcií a múzeí. Do múzej-

ného zbierkového fondu pribudli k domácim krasliciam aj kraslice zahraničných partnerov. Karpatská kraslica sa stala mostom, ktorý spája a ponúka nové spoločné prieniky pre spoluprácu národov a národností.

Nositelia tradícií

Na pôde Vihorlatského múzea v Humennom sa v priebehu doterajších ročníkov výstavy kraslíc predstavilo vyše 450 domácich a zahraničných autorov. Kraslice s mimoriadne vyspelým technickým a umeleckým spracovaním, ako aj kraslice vytvorené tradičnými technikami jednotlivých karpatských regiónov, prezentovali autori zo Slovenska, Ukrajiny, Poľska, Maďarska, Rumunska a Čiech. Dovedna bolo za doterajšie obdobie dvadsiatich piatich rokov trvania výstavy prezentovaných vyše dvadsať jeden tisíc kraslíc z rôznych regiónov šiestich európskych krajín.

Udržiavanie vzácnych tradičných techník zdobenia kraslíc so starobylým ornamentovaním a farebnou škálou, ako aj novšie a stále sa vyvíjajúce techniky ozdobovania kraslíc sú dnes prejavom vysokej umeleckej zručnosti a zároveň aj pokračovania tradície v nových podmienkach života jej zhotoviteľov i obdivovateľov. Každoročne oceňuje súťažná porota vysokú úroveň zachovania tradičných techník a technickú a umeleckú precíznosť nových spôsobov výtvarného prejavu v jednotlivých kategóriách. V tomto roku organizátori súťaže udelili aj mimoriadne ocenenie za dlhoročnú účasť a prínos k výstave pre pána Michala Pasternáka, najúspešnejšieho účastníka súťažnej prehliadky kraslíc v priebehu jej trvania (za dvadsaťštyrinásobnú účasť a získanie desiatich ocenení).

V rámci jubilejného ročníka výstavy kraslíc sa na pôde múzea ko-

Michal Pasternák (vľavo) ocenený cenou organizátorov súťaže za dlhoročnú účasť a prínos k výstave, v strede vedúca odboru kultúry PSK Mgr. Veronika Fitzeková a riaditeľ Vihorlatského múzea Vasil Fedič. V dolnej časti detail kolekcie oceneného autora

nal workshop zdobenia kraslíc a ukážky jedinečnej techniky reštaurovania kraslíc za účasti domácich lektorov a odborných pracovníkov partnerského Múzea kraslíc z ukrajinského mesta Kolomyja. Ukážky jednotlivých techník zdobenia kraslíc ponúkalo Vihorlatské múzeum aj žiakom základných a stredných škôl hornozemplínskeho regiónu počas celého priebehu trvania výstavy.

tradície a objavovaniu osobitostí karpatského regiónu

Workshop zdobenia kraslíc na pôde Vihorlatského múzea

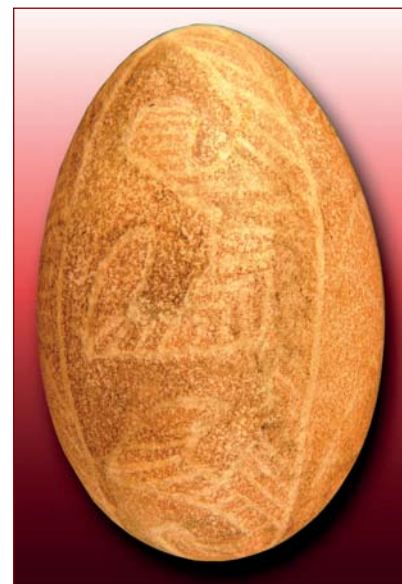
Vzácnny dar z minulosti

Súčasťou zbierkového fondu etnografického oddelenia Vihorlatského múzea v Humennom sa v tomto roku stala vzácna kolekcia kraslíc ukrajinského partnerského Národného múzea ľudového umenia Huculštiny a Pokuttja J. Kobrynského v meste Kolomyja. V darovanej kolekcii ukrajinských kraslíc sa nachádza aj replika kraslice z 15. storočia. Originálna starobylá kra-

slica bola objavená počas archeologických vykopávkov v ukrajinskom meste L'vov. Poškodenú kraslicu pracovníci špecializovaného Múzea kraslíc v Kolomyji zreštaurovali jedinečnou technikou, ktorú ukrajinské múzeum vyvinulo ako jediné s touto špecializáciou na svete. Na základe obnovenej kraslice zhotovili pracovníci kolomyjského múzea dve repliky – jedna replika tejto kraslice sa nachádza v poľskom Krakove, druhú môžu obdivovať návštevníci Vihorlatského múzea v Humennom. Nájdená kraslica patrí k najstarším krasliciam na území Ukrajiny, ktoré boli vyhotovené na podklade vaječnej škrupiny. Znázorňuje najstaršie pôvodne používané geometrické tvary vytvorené technikou voskovej batiky.

Vihorlatské múzeum v Humennom vyslovuje uznanie všetkým nositeľom kultúrnych tradícií, vďaka ktorým vstúpili kraslice do našich životov ako fenomén spojenia krásy, tvorivosti, bohatosti tradícií našich predkov a širokých možností vzájomnej spolupráce.

Mgr. Jana Fedičová

Replika kraslice z 15. storočia natrvalo v zbierkovom fonde Vihorlatského múzea

Expozícia ľudovej architektúry a bývania – skanzen Miesto živých spomienok

Počas minuloročnej úspešnej sezóny navštívilo expozície, výstavy a podujatia Vihorlatského múzea v Humennom takmer tridsať tri tisíc domácich a zahraničných návštevníkov. Vyše 7 400 záujemcov navštívilo areál skanzenu.

Od roku 2011 patria k pravidelným letným podujatiam v areáli Expozície ľudovej architektúry a bývania Vihorlatského múzea v Humennom – v skanzene stretnutia rodákov a obyvateľov obcí, z ktorých boli do expozície múzea (skanzenu) premiestnené autentické objekty. Najdôležitejším atribútom tohto cyklu podujatí je vytvorenie priestoru na posilnenie lokálnej príslušnosti a stretnutia rodákov a obyvateľov obcí regiónu, ktorých spoločným prvkom spolupatričnosti je aj objekt pochádzajúci z ich rodnej obce.

Stretnutia rodákov v skanzene začínajú každoročne bohoslužbou v tunajšom kostolíku, ktorá v minulosti predstavovala neoddeliteľnú súčasť spoločenského vidieckeho života. V programe podujatí dominuje prezentácia uchovávaného folklórného bohatstva komunity, ukážky tradičných remesiel, prehliadka expozície a výstavy dokumentujúcich minulý i súčasný život obce. Dôležitou aktivitou každého podujatia je spracovanie informačných panelov o objektoch v skanzene, ktoré umiestňujeme v pôvodných obciach. Informácie o pôvodných lokalitách môžu nájsť i návštevníci skanzenu na príslušných objektoch.

Počas minuloročného stretnutia rodákov z Kalnej Roztoky si dom v skanzene s nostalgiou prezrela aj pôvodná majiteľka, ktorá sa v tomto dome pred osemdesiatimi rokmi narodila a prežila v ňom časť svojho života. Práve oživené spomienky a živé popisovanie histórie pamiatkami pre mladšie generácie návštevníkov sú pre nás inšpiráciou pri príprave obdobných podujatí. V auguste 2017 pripravuje Vihorlatské múzeum v skanzene stretnutie rodákov a súčasných obyvateľov obce Klenová.

Mgr. Jozef Fundák

Účastníci podujatia pred domčekom z Kalnej Roztoky

Múzeum ako moderná výchovno-vzdelávacia inštitúcia

Zážitkové vzdelávanie

Vihorlatské múzeum v Humennom sa v rámci projektu zážitkového vyučovania na múzejnej pôde stalo miestom, kde môže prebiehať neformálne vzdelávanie a vhodne tak doplniť formálny školský vyučovaci proces. Prostredníctvom kontaktu so zbierkovými predmetmi umožňujeme vzdelávanie o konkrétnych javoch v prírode a v spoločnosti, o ich súvislostiach a vzťahoch navzájom.

Múzeum ako inštitúcia spravujúca cenné zbierky, ponúka priestor, v ktorom môže prebiehať edukačný proces zameraný na spoznávanie kultúrneho, historického a prírodného bohatstva. Spolupráca múzeí so školami prebieha v rôznej intenzite už mnoho rokov. Najrozšírenejšou formou partnerstva je exkurzia do múzejných expozícií alebo návšteva výstav. V súčasnosti však už takáto „jednoduchá“ forma nepostačuje, preto pripravujeme a ponúkame pre školy nové produkty.

Zážitkové vyučovanie podnecuje predstavivosť a rozvíja zmyslové povedomie žiakov a študentov. Je založené na osobnej aktivite žiaka a na zážitku, ktorý vzniká pri riešení najrôznejších úloh. Odborníci z oblasti múzejnej pedagogiky, a nielen oni, považujú za vhodný práve netradičný prístup spojenia výučby s hrou, výklad so samostatnou prácou žiakov, či prácou v skupinách. Aj Vihorlatské múzeum v Humennom sa stotožňuje s týmto trendom a pre školy ponúka edukačné programy a aktivity. V rámci histórie, kultúry či prírodných vied je v centre záujmu náš región – horný Zemplín.

Počas podujatia EKO DNI 2016

Iné hodiny školskej biológie

Ako prvá bola spracovaná oblasť prírodných vied. Súčasná podoba prírodovednej expozície na ploche vyše 300 metrov štvorcových predstavuje charakteristických zástupcov fauny severovýchodného Slovenska. Obsahovo i štruktúrou expozícia zodpovedá požiadavkám učebných plánov predmetu biológie a vhodne ich dopĺňa.

V úvode hodiny si žiaci zopakujú dosiahnuté vedomosti prostredníctvom prezentácie daného tematického celku. Úlohou žiakov je prezentáciu skompletizovať a doplniť potrebné informácie. V inšpiratívnom prostredí prírodovednej expozície, v súlade s aktuálnym trendom, pracujú žiaci v skupinkách a riešia úlohy na základe poskytnutých pracovných listov. V rámci skupiniek dochádza k výmene myšlienok a názorov, žiaci o téme diskutujú. Úlohy v pracovných listoch sú rôzne – pomáhajú žiakom upevňovať a vytvárať si nové vedomosti, vracajú sa k obsahu a premýšľať o ňom.

V druhom polroku školského roka 2016/2017 sa na hodinách biológie v múzeu zúčastnilo viac než 120 žiakov vyšších ročníkov základných škôl z nášho regiónu. Zaujímavé aktivity sú pripravené aj pre žiakov 1. stupňa základných škôl. Podrobné informácie o ponúkaných edukačných aktivitách nájdu pedagógovia na internetovej stránke Vihorlatského múzea www.muzeumhumenne.sk.

Na hodinách biológie v prírodovednej expozícii múzea

Inšpiratívne tematické programy

Ďalším produktom, ktorý pripravuje prírodovedné oddelenie Vihorlatského múzea v Humennom pre školskú mládež v rámci zážitkového vyučovania sú tematické programy pri príležitosti environmentálnych tematických zadaní, napr. Svetový deň vody, Svetový deň životného prostredia a podobne. Zmyslom týchto podujatí je vzbudiť hlbší záujem o danú problematiku, zaujímavou a hravou formou rozvíjať poznatky žiakov a študentov. Prostredníctvom zážitku z výstavy, filmu, besedy s odborníkmi, ako aj aktívnym zapojením sa do riešenia úloh, chceme pôsobiť nielen na kognitívnu, ale najmä na afektívnu stránku osobnosti mladých ľudí – teda na oblasť citovú, oblasť postojov a hodnotovej orientácie.

Nadviazali sme na minuloročné podujatie v rámci cyklického projektu EKO DNI 2016, ktorého odbornými garantmi boli pracovníci Štátnej ochrany prírody SR a Správy CHKO Východné Karpaty. Podujatia sa v priebehu štyroch dní zúčastnilo takmer 250 žiakov základných a študentov stredných škôl z regiónu horného Zemplína. Zatiaľ posledným z cyklu tematických podujatí vo Vihorlatskom múzeu v Humennom bol niekoľkodňový program pri príležitosti Svetového dňa vody. Podujatie navštívilo v druhej polovici marca tohto roka takmer 330 študentov. Žiaci a študenti si v rámci zážitkového vyučovania v múzejných priestoroch pripomenuli význam a dôležitosť vody pre celú našu planétu. Aktívne sa zapájali do riešenia zaujímavých a zábavných vzdelávacích úloh. Zamýšľali sa nad problematikou hospodárenia s vodou, nad možnosťami šetrenia vody v domácnostiach a jej opätovného využitia, ako aj nad najväčšími ekologickými problémami súvisiacimi s vodou na našej Zemi. Pracovali pomocou populárnych didaktických postupov. Súčasťou týždenného vzdelávacieho programu v múzeu bola videoprojekcia dokumentárneho filmu spojená s diskusnou časťou a prehliadka prírodovednej expozície Vihorlatského múzea v Humennom. Ďakujeme všetkým pedagógom, ktorí aktívne reagovali na našu ponuku zážitkového vyučovania v múzejných priestoroch a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

RNDr. Z. Andrejčáková

Študenti počas riešenia zadaných úloh

Podpora kultúrnej a osvetovej činnosti na pôde Vihorlatského múzea

Osvetová činnosť vo Vihorlatskom múzeu v Humennom sa venuje aktivitám v oblasti folklóru, inštrumentálnej hudby, amatérskeho divadla, umeleckého prednesu a rétoriky. Táto činnosť je zameraná na metodickú pomoc a organizovanie súťaží.

V rámci podpory a rozvíjania folklóru sa na vlaňajšom Festivale národnostnej vzájomnosti na sklonku roka predstavilo 126 súťažiacich z okresov Humenné, Medzilaborce a Snina. Dalším podujatím realizovaným v jeseni 2016 bol festival detských ľudových spevákov – Zo struny na strunu, ktorého poslaním je udržiavať a propagovať pôvodnú ľudovú piesňovú kultúru, hľadať nové talenty a vytvárať priestor na ich prezentáciu. Podujatia sa zúčastnilo 48 detských spevákov zo základných škôl horného Zemplína.

V marci 2017 pripravilo múzeum regionálne kolá súťaží amatérskej inštrumentálnej hudby Divertimento musicale a ne-profesionálnych hudobných skupín a sólistov. Obe celoslovenské postupové súťaže sú určené mládeži a dospelým. V rámci postupových detských a mládežníckych súťaží organizuje Vihorlatské múzeum v Humennom aj regionálnu súťaž detských ľudových spevákov, sólistov - inštrumentalistov, súťaže detských ľudových hudieb, detských folklórnych speváckych skupín a detských a mládežníckych speváckych zborov pod názvom Hudobný folklór detí. Súťaž sa konala v apríli 2017 v koncertnej sieni Vihorlatského múzea v Humennom a bola zároveň aj výberom na festival detských ľudových spevákov Zemplín špi-va a festival rusínskej piesne Spevy môjho rodu.

V oblasti umeleckého prednesu, rétoriky a amatérskeho divadla organizuje Vihorlatské múzeum v Humennom regionálne kolá celoslovenských postupových súťaží. Z doterajších ročníkov sa na pôde múzea konali podujatia v rámci súťaží Divadelná jar, Hviezdoslavov Kubín, Štúrov Zvolen a Timravina studnička.

Do súťaže v prednese prózy na XX. ročníku regionálneho kola Timravinej studničky sa zapojilo 21 súťažiacich z regiónu. Udelené boli tri najvyššie ocenenia, nositelia ktorých reprezentovali náš región na celoslovenskom kole v Lučenci. Z regionálneho kola súťaže divadelných súborov a scénických miniatúr Divadelná jar 2016 na krajské kolo súťaže Rozprávkový Stropkov postúpil divadelno-tanečný krúžok pôsobiaci pri ZŠ s MŠ Michala Sopiru v Radvani nad Laborcom.

V poslednom týždni marca 2017 pripravilo Vihorlatské múzeum okresné kolá postupovej celoslovenskej súťaže Hviezdoslavov Kubín. Najstaršej a najprestížnejšej súťaže v oblasti umeleckého prednesu, recitačných kolektívov a divadiel poézie na Slovensku sa v múzeu zúčastnilo 136 recitátorov z troch okresov, z ktorých na krajskú súťaž do Prešova postúpilo celkovo 17 recitátorov a jeden recitátorský kolektív. Vihorlatské múzeum v Humennom v záujme podpory vzdelávacích, umeleckých a záujmových aktivít mládeže pripravuje v blízkej budúcnosti na podporu amatérskej divadelnej tvorby cyklus divadelných workshopov a metodických usmerení. Stretnutia budú určené pre pedagógov základných a stredných škôl, ako aj základných umeleckých škôl a vedúcich divadelných súborov a krúžkov.

Mgr. Diana Lukáčová

Piatym zväzkom známym spomienok Humenčanov na život mesta z konca minulého storočia obohatilo svoju publikačnú činnosť Vihorlatské múzeum začiatkom tohto roka. Knižná publikácia vo svojom voľnom pokračovaní predstavuje dvadsať spomienkových príbehov z jednotlivých súčasných i zaniknutých lokalít mesta.

Miznúci svet

Na jednotlivých stranách ožívajú spomienky na svojrázny spôsob života v lone prírody zaniknutejších Valaškoviec, na bezstarostnosť bytia na brehoch Laborca, či kolorit svojráznych Kudloviec. Všetky autentické výpovede vo väčšej či menšej miere ozvláštnujú nárečové výrazové prostriedky a vnášajú do spomienkového rozprávania kolorit svojej doby.

Zážitky z detstva, mladosti a dospelosti, spomínanie na osudy svojich blízkych, priateľov i známych ožívajú v humorných i dramatických životných príbehoch najstarších Humenčanov, o ktorých zostavovateľka Mgr. Mária Mišková hovorí, že vďaka nim môžeme komplexnejšie pochopiť vlastnú prítomnosť. Textovú časť publikácie dopĺňajú dobové fotografie a faksimile.

Mgr. Jana Fedičová

Vihorlatské múzeum v Humennom sa v tomto roku pripojilo k podpore 22. ročníka celoslovenskej kampane Slovenského Červeného kríža v rámci dobrovoľného darovania krvi pod názvom Valentínska kvapka krvi 2017. V spolupráci s Územným spolkom SČK v Humennom a Nemocnicou Andreja Leňa v Humennom otvorilo Vihorlatské múzeum dňa 14. februára svoje priestory pre jednodňový mobilný odber krvi v historickom objekte renesančného zámku, v miestnosti niekdajšej zámočkej jedálne (na snímke). S radosťou sme spojili touto

Otvorené múzeum

spoločnou akciou veľký ľudský čin všedných dní s bohatými historickými udalosťami siedmich storočí, ktorými si v tomto roku pripomínáme sedemsto rokov od príchodu prvých Drugethovcov na humenské panstvo. Sme poctení záujmom verejnosti a účasťou vyše stovky mladých ľudí, ktorí počas prvého dňa tohtoročnej kampane prišli darovať krv. Ďakujeme všetkým, ktorí spolu s nami podporujú ľudskú skúsenosť v spoločnosti a šírenie odkazu významu kultúrno-historického dedičstva pre súčasnosť.

Mgr. Jana Fedičová

Medzinárodný deň múzeí

GPS súradnice: zámok: N 48 56.324 E 21 54.449
skanzen: N 48 56.406 E 21 54.504

Adresa: Vihorlatské múzeum v Humennom
Námestie slobody č. 1
066 18 Humenné
Telefón: +421 57 7752240
e-mail: sekretariat@muzeumhumenne.sk
web stránka: www.muzeumhumenne.sk

Program MDM 21. 5. 2017

PROGRAM V ZÁMKU

14.00 – 18.00 hod.

Prehliadka expozícií a výstav:

Umelecko – historická expozícia
Sakrálna expozícia
Prírodovedná expozícia

Výstavy

Krása porcelánu (zo súkromnej zbierky M. Mihaliča)
Mária Cingelová – Pohľady do stratena (pastely)

18.30 hod.

Vystúpenie mužskej speváckej skupiny
RUSINIJA z Humenného

PROGRAM V SKANZENE

14.00 – 18.00 hod.

Prehliadka expozície
Ukážky tradičných remesiel
Jazda na koňoch

14.30 hod.

Pravoslávna bohoslužba

16.00 hod.

4. ročník Rusínskeho folklórneho festivalu
Vystúpenie FS Chemlon a Chemloňáčik, speváckych skupín Zornica, Bosoročky, Hačure, Prameň a ďalších

Celodenná vstupenka:

Zámok: dospelí 3 € / deti 1€
Skanzen: dospelí 3 € / deti 1€

NÁVŠTEVNÉ HODINY

Počas sezóny od 1. mája do 31. októbra

EXPOZÍCIE A VÝSTAVY V OBJEKTE ZÁMKU

Pondelok – Piatok 09.00 – 18.00 hod.
Sobota – Nedeľa 14.00 – 18.00 hod.

EXPOZÍCIA ĽUDOVEJ ARCHITEKTÚRY A BÝVANIA

Pondelok – Nedeľa 09.00 – 19.00 hod.

Mimo sezóny od 1. novembra do 30. apríla

VÝSTAVY V OBJEKTE ZÁMKU

Pondelok – Piatok 09.00 – 16.00 hod.
Sobota – Nedeľa zatvorené

EXPOZÍCIE V OBJEKTE ZÁMKU A SKANZENE

otvorené len pre vopred ohlásené návštevy (min. 5 osôb)